

Almanach

För Året

Efter Frälsarens Christi Födelse,
1805.

Till LUNDS Horizont,
Eller 55 grad. 42 min. Polhögd, och 19 $\frac{2}{3}$ tids
minuters Meridian-skilnad Väster om
Stockholms Observatorium.

Efter Hans Kongl. Maj:ts
Nådigste Stadgande utgifwen
Af Dess Vetenskaps Academie.

Man = Förmodelser
d. 15 Jan. och 11 Jul.

STOCKHOLM,
Tryckt hos JOHAN PEHR LINDH.

Exempl. sälles bästadt och Purtt för 1 fl. 4 r. Bankomtynt.

Tafel, som visar Bankmyntets förhål-
lande till Riksgälds-Sedlarne:

Banco Mynt.			gdr i Riksg. Sedlar.			Banco Mynt.			gdr i Riksg. Sedlar.		
Rd	ß	rt	Rd	ß	rt	Rd	ß	rt	Rd	ß	rt
..	..	I	1½	4	6
..	..	2	3	5	7	24	..
..	..	4	6	6	9
..	..	6	9	7	10	24	..
..	..	8	I	8	12
..	..	10	I	9	13	24	..
I	I	10	15
..	..	2	3	15	22	24	..
..	..	3	4	20	30
..	..	4	6	30	45
..	..	5	7	40	60
..	..	6	9	50	75
..	..	7	10	60	90
..	..	8	12	70	105
..	..	9	13	80	120
..	..	10	15	90	135
..	..	11	16	100	150
..	..	12	18	200	300
..	..	13	19	300	450
..	..	14	21	400	600
..	..	15	22	500	750
..	..	16	24	600	900
..	..	24	36	700	1050
..	..	32	..	I	..	800	1200
..	..	40	..	I	12	900	1350
I	I	24	1000	1500
2	3	..	2000	3000
3	4	24	3000	4500

Rön och bepröfwadt medel att under wätare
årgångar genom Röl af Wäxtämnen
förbättra och försäkra utsädet;

af

ELOF WÄSTRÖM.

Rlen och föga för sig kommen Höstbrädd, kall Wår
eller en widrig För-sommar med ömningt rågn
och kallare windar, måste åstadkomma hwad årfaren-
het om Sveriges klimat bestyrker, att Höst-såden
vinner en trög och sen, knappt någon rätt megnad
på åkern. Infaller starkt och flödande rågn omfring
medlet af Julii månad, lägger sig Såden och be-
röfwas rörelsen genom windarne. Om den där-
igenom icke alldeles mältrar, blifwer mjölet, gro-
ningens första föda, likwål skämt åfwen som den
i kornen inneslutne lusten. Rågen af ett sådant ut-
såde kan wäl löpa an, ty groningkraften förloras
icke på åkern annorlunda än genom anslutning,
men den kommer icke längre än i et eller annat blad.
Den döer ut och wår Almoge tillräknar Mast orsaken.
Alldeles sant, att nämnde härjare icke skonar swag
och utdöende Höstbrädd, men rätta orsaken gdnier
sig i Frö-sådens släta beskaffenhet. Sådant Råg sås
likwål

likväl nog allmänt. Den lade grunden till 1771 och 1783 års förfärande misväxt. Den såddes med lika beskaffenhet för ledet årgång 1799. Om icke April månads förträffliga värma inträffat, hade alldrig med en svårare vår annat än allmän försädelse kunnat påräknas.

Besynnerligt, då äldre HushållsKrisware insätta, huru höstföd fördom icke utsädes under våtare årgångar utan bebring giffning eller torkning, att samma böghudiga förvaringsmedel skall i vårt tidevarf så tas å sido. Flere kunnige Män hafwa ömrat denna mindre känneedom eller rättare ovarsamhet i vår åkerfödel. Ej endast påminnelser, utan förlitlige medel, hafwa blifwit gifne och anvisade, och till de sistnämnde höra i synnerhet följande:

1:o Soltorkning. Den är ganska god, men i rågnföddande årgångar ärnäs sällan någon dag med rätt verklig solvärma. Om den århålls, bör Säden ingalunda ligga på marken, utan täcken hängas på stolpar hållt emot en hvitlimmad vägg, hvormedelst luft och än mera solstrålarna verka med fördubblad kraft. Quantum kan då winnas torrt allt efter tillgång på täcken, och torkningen fördrättas med beqvämighet.

2:o Torkning på Nia. Hvilken måste icke ärnäs förtroende för flere andre medel, och huru begärlig är icke Finlands så kallade torra Basa-Nia till utsäde. Men en sådan tillgång är endast de förmodnars. Vår Almoge mågtar icke hvarken att bygga Nior eller köpa ritorr Säd. Jag får jämväl om Torkning århindra, att den ofta kan mislyckas till utsäde, dels genom illa afpassad värma, dels ännu mera genom illa vald Säd. Den duger minst i våta år at hämta af Lerjord, och bewis skola rättnu anföras.

3:o Torkning inom hus och i Ugn. Den fördrar mycken både tid och wed. Den blifwer i verkan och utslaget föga tillräckelig. Den sistnämnde sänst af alla medel, dels genom vådan af lätt förbränning, dels genom det ringa quantum, som medelst denna torkning kan winnas.

4:o Kamereraren Herr Petter Wälström byste förtroende för et nog beqvämt och lätt torkningsfätt; sådant nemligen: att under omstjelpte kar eller fibrer föril eld underhålls af hvariehanda ännen med inblandad Liära eller Beck, hvaraf röken uppdröfs genom sät och laggar, ofwan liggande Säden till gagns. Jemn förbättring winnes med säkerhet genom detta medel, som med-

gifwer en beqwämlig omröning. Det bdr wara godt för dem, som hafwa ondt om wed och tarfwa mindre quantum utsäde.

5:o Torkning på pbrte eller Badstufwa. Alldeles god med rätt afpassad warma, men denne är nog grannlaga att århålla. Är utsädet illa walbt, winnes förbränning i mätta kornen, ingen lämpelig torkning, och en sådan werkan har wår Allmoge sless ofta årsarit. Den styr fördenstull Badstufwan helt och hållet och har öfwer gifwit Förstånders kunniga råd. Gör sin råa Säd i den sura jorden och lämnar utgången till hwad bde som hållst.

Då jag understår et förbättringsätt, som jag i några och tjugu år med största framgång och fördel nyttjat, genom hwilket jag icke någonsin haft af nöden om wåren uppstå et endaste stycke af höst-åren, är ingalunda min mening, att samma medel kan endast wara mig kunnigt. Sætte heller med någon företrädesrätt framför andre sätt, emedan mera kunnige och beqwämligare torde hafwa et ännu bättre och beqwämligare torkningsätt bekant, utan jag får uppgifwa detta sätt såsom nyttjadt af mig. Det står i någon slags gemenskap med nyss anförde Badstufwa-torkning.

torkning, men hwarigenom utsädets förbättring sökes och winnes icke blott genom warma, utan fast mer genom röf af hwarsebanda nitrosä och alkaliska wårter, som rätt straxt skola benämnas. Här får jag anföra de fördelar jag funnit med samma förbättringsätt.

1:o Att icke under detta torkningsätt någon Sädens förbränning möjligan kan hafwa rum.

2:o Att röfen af nyssnämnde Wårter werkar till den wattenbulna Sädens förbättring på tresaldigt sätt: Först i grund af den åtföljande jämnare warman: sedan i grund af den genomträngande kraft röf i gemen tilldrer, hwilken, som nogsamnt är bekant, tvingar sig i hårda trädet, och här deß mera på de lösa och liffiga Sädens kornen: ändteligen i grund af röfens saltaktiga beståndspartiklar, hwilka så mycket tryggare kan påslås ingå och fästa sig med Sädens kornen, som jämnwät wåra bekanta solida pundwaror antaga snaf och beskaffenhet efter de partiklar med hwilka de rölas.

3:o Att en sålunda förbättrad Råg icke en gång i kall wäderlet legat 72 timmar i återn utan att synas uppe med sin bruna vigg.

(Slutet nästa år.)

